

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 14. aprīlī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Aldis Laviņš un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 60/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Maksātnešpējas likuma 16.² panta sesto daļu, 17.² panta otro daļu, pārejas noteikumu 35., 38. un 41. punktu, kā arī Ministru kabineta 2017. gada 30. maija noteikumu Nr. 288 „Maksātnešpējas procesa administratora pretendentu apmācības, eksaminācijas kārtība, eksaminācijas komisijas darbības kārtība un maksātnešpējas procesa administratoru amatā iecelšanas, atbrīvošanas, atcelšanas un atstādināšanas no amata un amata darbības apturēšanas kārtība” (turpmāk – noteikumi Nr. 288) 104. punktu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un 107. pantam.

2. Maksātnespējas likuma 16.² panta sestā daļa paredz: „Ministru kabinets nosaka kvalifikācijas eksāmena maksu, kvalifikācijas eksāmena kārtību, jomas, kurās tiek pārbaudītas administratora zināšanas un prasmes, kā arī vērtēšanas kārtību un apliecības izsniegšanas kārtību.”

Šā likuma 17.² panta otrā daļa paredz: „Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā administrators tiek atcelts no amata.”

Minētā likuma pārejas noteikumu 35. punkts noteic: „Administratoriem, kuriem sertifikāti izsniegti saskaņā ar šā likuma regulējumu, kas bija spēkā līdz dienai, kad stājās spēkā grozījumi par kvalifikācijas eksāmena kārtošanu un administratora iecelšanu amatā, un kuru sertifikāti ir derīgi šo grozījumu spēkā stāšanās dienā, ir tiesības pildīt administratora pienākumus, pamatojoties uz izsniegto sertifikātu. Pēc sertifikāta derīguma termiņa beigām administratoram ir pienākums kārtot kvalifikācijas eksāmenu tuvākajā tā rīkošanas reizē. Ja administrators kvalifikācijas eksāmenu nekārto vai kārto, bet saņem negatīvu vērtējumu, viņš zaudē tiesības pildīt administratora pienākumus.”

Šo pārejas noteikumu 38. punkts paredz: „Sākot ar dienu, kad stājās spēkā grozījumi par kvalifikācijas eksāmena kārtošanu un administratora iecelšanu amatā, Administratoru asociācijas uzdevumu pieņemt lēmumu par izsniegtā administratora sertifikāta darbības apturēšanu, izbeigšanu un tā anulēšanu atbilstoši likuma noteikumiem, kas bija spēkā līdz dienai, kad stājās spēkā šā likuma grozījumi, kuri paredz administratora iecelšanu amatā, pilda Maksātnespējas administrācija. Pieņemot lēmumu par administratora sertifikāta darbības apturēšanu, izbeigšanu un tā anulēšanu, piemēro Ministru kabineta 2010. gada 9. novembra noteikumos Nr. 1038 „Maksātnespējas procesa administratoru pretendentu apmācības un maksātnespējas procesa administratoru sertificēšanas kārtība” paredzēto kārtību, ciktāl tā nav pretrunā ar šā likuma mērķi. Maksātnespējas administrācijas lēmumu par izsniegtā administratora sertifikāta darbības apturēšanu, izbeigšanu un tā anulēšanu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Minētā lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.”

Šo pārejas noteikumu 41. punkts paredz: „Pēc kvalifikācijas eksāmena rezultātu paziņošanas Maksātnešpējas administrācija nekavējoties sniedz atbildīgajai iestādei, kura kārtu maksātnešpējas reģistru, ziņas, kas nepieciešamas šajā reģistrā par administratoru iekļauto ziņu aktualizēšanai, un gadījumos, kad saskaņā ar šo pārejas noteikumu 38. punktu administrators zaudē tiesības pildīt administratora pienākumus, veic pasākumus viņa atcelšanai no visiem maksātnešpējas procesiem, kuros viņš bijis iecelts, saskaņā ar šā likuma 17.² panta pirmās daļas 4. punktu un 20. panta pirmās daļas 1.¹ punktu.”

Savukārt noteikumu Nr. 288 104. punkts noteic: „Maksātnešpējas administrācijas direktors 10 darbdienu laikā pēc administratoru eksāmenu vērtējumu saņemšanas, pamatojoties uz komisijas sniegto vērtējumu atbilstoši šo noteikumu 67. un 68. punktam, pieņem lēmumu par administratora amata apliecības derīguma termiņa pagarināšanu vai par atteikumu pagarināt administratora amata apliecības derīguma termiņu un attiecīgo lēmumu nosūta administratoram vienas darbdienas laikā pēc tā pieņemšanas.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 3. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma un Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

6.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs bijis sertificēts maksātnespējas procesa administrators. (datums) viņš atbilstoši Maksātnespējas likuma pārejas noteikumu 35. punktam kārtojis kvalifikācijas eksāmenu un saņēmis negatīvu eksāmena vērtējumu. Līdz ar to tikusi izbeigta viņa maksātnespējas procesa administratora sertifikāta darbība. Iepazīstoties ar eksāmena vērtējumu, Pieteikuma iesniedzējs secinājis, ka divi no trim vērtētājiem kāzusa risinājumā pieļāvuši, pēc viņa ieskata, acīmredzamu kļūdu. Taču nedz Maksātnespējas likums, nedz noteikumi Nr. 288 neparedzot eksāmena novērtējuma pārskatīšanu. Atbilstoši Maksātnespējas

likuma pārejas noteikumu 41. punktam Maksātnespējas administrācija nekavējoties veikusi pasākumus viņa atcelšanai no visiem maksātnespējas procesiem, kuros viņš bijis iecelts. Savukārt atbilstoši minētā likuma pārejas noteikumu 38. punktam kvalifikācijas eksāmena vērtējuma pārsūdzēšana administratīvajā tiesā neapturēja viņa sertifikāta darbības izbeigšanu. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs zaudējis tiesības pildīt maksātnespējas procesa administratora pienākumus un nav bijis tiesīgs pabeigt visus maksātnespējas procesus, kuros viņš pildījis administratora pienākumus, kā arī saņemt par tiem atlīdzību.

Maksātnespējas procesa administratoriem noteiktā kvalifikācijas eksāmena novērtējuma pārbaudes kārtība nostādot Pieteikuma iesniedzēju sliktākā situācijā nekā citu juridisko profesiju pārstāvjus un pārkāpjot Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertu tiesiskās vienlīdzības principu. Savukārt tas, ka viņam liegtas tiesības pabeigt visus maksātnespējas procesus, kuros viņš pildījis administratora pienākumus, kā arī saņemt par tiem atlīdzību, nesamērīgi ierobežojot viņam Satversmes 107. pantā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums daļā par Maksātnespējas likuma pārejas noteikumu 35., 38. un 41. punkta (turpmāk arī – apstrīdētās normas) atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 107. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6.2. Savukārt Maksātnespējas likuma 16.² panta sestā daļa un 17.² panta otrā daļa vispārīgi paredz tiesības Ministru kabinetam noteikt maksātnespējas administratoru zināšanu pārbaudes kārtību un kārtību, kādā administrators tiek atcelts no amata. Pieteikumā nav norādīts pamatojums tam, kā Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91. panta pirmajā teikumā un 107. pantā noteiktās pamattiesības ierobežotu šīs Maksātnespējas likuma normas.

Pieteikuma iesniedzējs arī nav pamatojis, kā viņam Satversmes 91. panta pirmajā teikumā vai 107. pantā noteiktās pamattiesības ierobežo noteikumu Nr. 288 104. punkts, kas paredz, ka Maksātnespējas administrācijas direktors pēc administratoru eksāmenu vērtējumu saņemšanas, pamatojoties uz komisijas sniegto vērtējumu atbilstoši šo noteikumu 67. un 68. punktam, pieņem lēmumu

par administratora amata apliecības derīguma termiņa pagarināšanu vai par atteikumu pagarināt administratora amata apliecības derīguma termiņu un attiecīgo lēmumu nosūta administratoram vienas darbdienu laikā pēc tā pieņemšanas.

Līdz ar to pieteikums daļā par Maksātnespējas likuma 16.² panta sestās daļas, 17.² panta otrās daļas un noteikumu Nr. 288 104. punkta atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 107. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs Maksātnespējas administrācijas lēmumu par viņa maksātnespējas procesa administratora sertifikāta darbības izbeigšanu pārsūdzēja administratīvā procesa kārtībā. Administratīvā tiesa viņa pieteikumu noraidīja, un Augstākā tiesa ar (datums) rīcības sēdes lēmumu atteicās ierosināt kasācijas tiesvedību pēc Pieteikuma iesniedzēja kasācijas sūdzības. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmajam teikumam konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš skaitāms no Augstākās tiesas rīcības sēdes lēmuma pieņemšanas dienas, proti, no (datums). Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2020. gada 19. martā. Tādējādi ir ievērots minētais sešu mēnešu termiņu pieteikuma iesniegšanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato katras apstrīdētās normas neatbilstība katrai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

8.1. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, jo paredz atšķirīgu kvalifikācijas eksāmena novērtējuma pārbaudes kārtību maksātnespējas procesa administratoriem salīdzinājumā ar citām juridiskām profesijām.

Izvērtējot kādas normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, nepieciešams noskaidrot: 1) vai un kuras personas (personu grupas) atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos; 2) vai apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi pret šīm personām (personu grupām); 3) vai šāda attieksme ir noteikta ar pienācīgā kārtībā pieņemtu tiesību normu; 4) vai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sal. sk. Satversmes tiesas 2019. gada 2. maija sprieduma lietā Nr. 2018-14-01 13. punktu*).

Lai noteiktu, vai un kuras personu grupas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, nepieciešams atrast šīs grupas vienojošo pazīmi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2003. gada 4. decembra sprieduma lietā Nr. 2003-14-01 12. punktu*). Turklāt tas, ka personu grupas ir salīdzināmas pēc atsevišķiem kritērijiem, pats par sevi nenozīmē, ka visas šīs personas atrodas vienādos un savstarpēji salīdzināmos apstākļos. Šīm personu grupām var piemist arī būtiskas atšķirīgas pazīmes, kas liedz šīs grupas salīdzināt (*sal. sk. Satversmes tiesas 2016. gada 21. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2015-21-01 14.2. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka maksātnespējas administratori atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos ar citām juridiskajām profesijām: zvērinātiem advokātiem, zvērinātiem tiesu izpildītājiem, zvērinātiem notāriem, prokuroriem un juristiem, jo visu šo profesiju pārstāvji ir augsti kvalificēti speciālisti, kuri savā darbā pārstāv sabiedrību un nodrošina personu tiesību aizsardzību. Taču

pieteikumā nav juridiski pamatots, vai iespējamai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips.

Ņemot vērā minēto, pieteikums par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

8.2. Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētās normas neatbilst arī Satversmes 107. pantam, jo liedz Pieteikuma iesniedzējam pabeigt maksātnespējas procesus, kuros viņš pildījis maksātnespējas procesa administratora pienākumus līdz viņa atcelšanai no administratora amata, un saņemt atlīdzību par tiem.

Pamatojot apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 107. pantam, pieteikumā jānorāda: 1) vai pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu; 2) vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai tas ir samērīgs (*sal. sk., piemēram, Satversmes tiesas 2018. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2017-18-01 21. punktu un 2011. gada 9. jūnija sprieduma lietā Nr. 2010-67-01 8.1. un 10.3. punktu*).

Savukārt, pamatojot ierobežojuma neatbilstību samērīguma principam, pieteikumā jānorāda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sal. sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 9. jūnija sprieduma lietā Nr. 2010-67-01 12. punktu*). Satversmes tiesa turklāt atzinusi, ka par indivīda tiesības mazāk ierobežojošu līdzekli var atzīt nevis jebkuru citu, bet tikai tādu līdzekli, ar kuru leģitīmo mērķi var sasniegt vismaz tādā pašā kvalitātē (*sal. sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-01-01 14. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka ar apstrīdētajām normām netiek sasniegts tajās noteiktā personas tiesību ierobežojuma leģitīmais mērķis – administratora profesijā strādā tikai augsti kvalificēti speciālisti un tiek nodrošināta sabiedrības uzticēšanās šai profesijai –, jo par Pieteikuma iesniedzēja paveikto darbu

maksātnespējas administratora profesijā neesot bijušas sūdzības vai iebildumi. Leģitīmo mērķi varot sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, atļaujot viņam pabeigt iesāktos maksātnespējas procesus un saņemt atlīdzību par padarīto darbu. Taču Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis, ka iespējamā pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi ar šādu līdzekli var sasniegt vismaz tādā pašā kvalitātē.

Līdz ar to juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 107. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un sesto daļu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 60/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš